

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1937

V aastakäik

Toimetaja mag. agr. E. VINT. Vastutav toimet. E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.

Toimetus ja talitus: Tallinn, S. Karja 2, pk. 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 1

Jaanuar

Kauaoodatud lumi toob kõikjale elevust.

Töösse! — Jumala abiga.

Kirjutame aastaarvu 1937. Ees avardub tundmatute aastapäevade reastik, mille lehekülgedele kirjutatakse kord meie külvi ja lõikust, võite ja kaotusi, edasi- või tagasiminekut.

Eesti põllumees oma kasvavate poegade ja tütardega sammub loodusrikkalt uude ajastusse, jätkab endise väsimatusega oma elutööd ja tõstab silmad kõrgustesse, kust abi tuleb. — Sinna nägematusse kaugusse, kust koidab valgustavat ja soojendavat päikest põllutöö hooajal ja kallab alla kosutavat vihma.

Maanoorist neide ja noormehi ootab ees uus loov töö. Tarvis sisustada kodu, anda kultuurilist välisilmet ja hingeilma koduvallale ja kihelkonnale, sisendada loova töö ja elurõõmu vaimu. Sest ajas elada ei tähenda mitte vaid kaasajalt ja elult kõike võtta, vaid ka kodule, kodumaale ja ühiskonnale enesest midagi anda.

Elame ajastul, kus meie ümber ja sees palju uuendatakse, luuakse ja kasvatatakse. Uut sisu ja uut südant tahame algaval aastal lenestele ja oma rahvale. Aga ometi elu mitmepalgelisus, iseloomude ja elukutsete erinevus, viivad tihti kodanikke lahkarvamisele, teisitimõtlemistele ja üksteisest eemale. Ja me mõistame seda, miks rahvusvahelises elus ühtaegu sobivad rahupalmid ja soomusristlejad.

Uus aasta peidab kindlasti oma päevades ja öödes palju ilusat, kindaminevat ja päikesepaistelist. Aga ka võitlust, kannatust ja muret. Ikka ja jälle tunneme oma elus ja töös pudust ja inimliku kätetöö väiksust.

Kui elu suurim külvaja ja uuendaja kõndis maa peal ja sammus kuldkollaste viljapõdude keskel, millist pilti näeme paljude talutarede seintel, siis täitis teda võimas tunne selle ees, kelle käest tuleb päike, vihm, viljakasv ja kogu elu. Suur Õpetaja pidi ühes kuningliku lauikuga tunnistama: „Sinu tööde viljast toidab ennast maa.“

Mingem loodusse, kodumaa merede, metsade ja nurmede juurde ja jälgigem Suure Looja ilmutusi! Seal on mets, see viib sind vaikuses rahule ja eneseleidmisele; mine nurmele ja niidule — see kutsub sind elu laiale ja avarale tööväljale; ja siis mere äärde — selle lainete kohin ja nägematu kaugus suunduvad igavikku. Selles Looja ajas ja elus oled sa kaaskäija, töötegija ja võitleja.

Eesti maanoored ligemalt ja kaugelt. Sammugem julgelt vastu uutele päevadele ja kuudele, täis teohimu, elurõõmu ja tööhoogu. Ehitagem eesti talu ja eesti kodu Jumala abiga temast kaitstud maa ja päikese all.

Taevas sügav sinine,
maa on musta mullane.
Eesti rahvas, ela Sa
Sini-musta-valgega.
Issand, elu, kasvu anna
Kanna vilja kodumaa.

Näärakuul 1937.

Uno-Sillaste,
Stud. theol.

Uuel aastal — tuleviku mõtteid.

Kas vanemate vaev asjatuks ei jää? Kas mõistavad lapsed korra isa-ema armastust?

Harva on talukambris pidupäev. Oieti ainult kolmel juhul koguvad siia suurema huljana sugulased ja naabrid, paariks päevaks jagama pererahva rõõmu või kurbust: pulmad, ristsed ja matused. Need on elu verstepostid.

Ometi on aastate ringis tähtpäevi rohkem, ometi turgatab talupoja hinges palju sagedamini midagi, mis lõpmata haarav on, mis aga jääb kõik ainult tema enese mõtte ja südamesopi elamuseks. See elamus võib olla peremehe salajane palve kevadel, mil ta viskab mulda esimesi seemnepeotäisi, võib olla lõikusetänu meeleolu, kui viljapead kõrre otsas teradest paisuvad ja kuld-kollaseks lähevad, võib olla jõululapse ootuse rõõm ajal, mil elust vintsutatud karedamgi mees enese tunneb jälle lapsepõlve muinasmaale tagasi jõudvat, ja võib olla mälestuspäev sellest, kuidas vast samal ajal mitmekümne aasta eest koos eluseltsiliseks tuldi siia metsanurka kivide, kändude ja soo keskele ning nooruse ülevoolaval jõul oma lastele asuti ehitama parema tuleviku hoonet.

Niisama ei jäta ka uus aasta põllumeest külmaks ega ükskõikseks, vaid lõõtsub hõõguma tundeid ja pane mõtlema vaikselt väga paljude asjade üle. Mitte mütsipildumisega ega elagu-hüüetega ei tähista talupoeg seda aastavahetust, vaid üsna mõtlik on tema olemine, kaine ja asjalik ta pilk ning sügava aukartusega ta vaatab sellele, kellest teab rippuvat looduse asjade käigu, mis määrab kõigi inimeste ja tema enesegi saatuse.

Uus aasta viib meid ikka jälle töö juurde. Ei saa terakestki tuleviku üle mõelda, ilma et ei tunneks, kui väga ja kui palju on vaja tema jaoks tööd teha.

Esimene uue aasta mõtlemine puudub ilma ja looduse poolt antavat kordaminekut õnne. Ja otsekohe teine mõte püüab leida töötegi-jaid. On ju viimasel ajal neid olnud nii vähe, kes taluvärvast sisse tulla ja põldudel ohje või hanguvarat hoida tahavad. Sellest tuleb tõsiselt mõelda, aga ometi üks küsimus on veelgi tõsisem: kas saab töö tegijaid nendest, kes sündinud ja kasvanud seespool õuevärvavaid; kas tahavad oma

lapsed vanemate pesa hoida ja edasi ehitada?

Üldise tööliste puudusega saad ju kuidagi hakkama, sest vana talupojana oled harjunud tööle panema kõike oma jõudu, ja otsides uusi võimalusi, leiad veel palju uusi pidemeid.

Aga mida ütled siis, kui korra selgeks saab, et kõik see rühmamine aastast aastasse on olnud asjata, et kõik uute aastate hool on tuulde visatud ja sihid-unistused porri vajunud? Mida ütleb talupoja — mehe ja naise — süda, kui lapsed ükskord enam talus elada ei taha?!

Suurim kõigist, mis inimlik on, on vanemate armastus laste vastu. Sellest armastusest põllupidaja juures kujuneb terve tema elu. Selle armastuse altarile tuuakse kogu elutöö, ja et seni see töö on veel raske olnud, siis — enamasti ka tervis. Vanema lastearmastusest kasvab anduva tööga välja maaarmastus, armastus kodutalu vastu, sest et see pinnaks peab kujunema, kust laste tulevik ja heaolu hakkab toitu ammutama.

Viimast jõudu ja higi talusse mat-tes meie isade enese elu nagu oleks imbinud maasse, kividesse ja majadesse, ja sedamööda, kuidas nemad ise jäävad vanemaks ja nõrgemaks, muutub ka nende elutöö nendele nagu usutunnistuseks, sest oma elu talule andes nad tunnevad surematust teostuvat.

Lastel on vaja seda kiindumust ja armastust mõista, sest elu ja soo edasikandjatena vanemad ei suuda lapsi näha teisiti, kui et need ka talu edasi peavad ja edasi arendavad.

Kui talutöö tütrele mustaks läheb, kui perepoeg ema koetud villast häbeneb, kui isale poeg kaduma läheb, kes oma eluandjate püha pärandust pärida tahaks, — siis murdub hing ja süda.

Uue aasta alguse pikkadel öödel, kui uni silmist põgeneb ja mõtted tulevikuga tegelevad, palub ema- ja isa-süda Kõige kõrgemat, et nendele lapseid ei valmistaks seda pettumust.

Ja noored, — eks meie tunne omi kohustusi?! E. Priks.

Enne pikka väljateed.

Tasa, tasa kõneleb õhtu
tuulen ja veen...
Otsekui maailma äärele lähtuv
väljatee pikk muu een.

Küünib ta lõppu siit, küünib vaid süda,
ei veel — samm.
Kasvab neist igatsusen pikk jada, —
kasvab rändaja ramm.

Pilvemägedele heedalt loidab:
maja või haud?
Usaldu! Kord kelle hommik koidab.
Lõpe ei Jumala jõud.

Kuski õlgkatuse räästast sooja
kaugusen näen.
Sinna, mind kuhu kord asetab Looja,
tina taas tagasi läen.

Maha jääb võõrsil hingele astund
piin ja patt.
Silmad valvsad, nad veel ei kustund,
ootaman rändajat.

Tasa, tasa kõneleb õhtu
tuulen ja veen...
Otse kui maailma äärele lähtuv
väljatee pikk muu een.

Küünib ta lõppu siit, küünib vaid süda.
ei veel — samm.
Kasvab neist igatsusen pikk jada, —
kasvab rändaja ramm,

Roopi Hallimäe.

Taluperekonna kõlblised jõuallikad.

Meie maaelanikkude kutseoludest on mõõduandvaim talupoegade seisus, oma suuruse, elujõulisuse ja tahteavalduste tõttu. Küsimustes, mis käivad Eesti rahva ja riigi kohta, on tal otsustav sõna. Ta on aluseks tööstusele, kaubandusele, kultuurile ja kunstile. Tema tegevusest oleneb Eesti majandusliku ja vaimse elu tugevus.

Sageli väsitakse ning tüdinetakse talutööst, ei nähta külaelus väärtuslikku, huvitavat ning tähtsat, põgenetakse linna „kergemale” elule.

Viimasel ajal, (kahjuks küll peamiselt seepärast, et linnades võimatu tööd leida), võtab maad nähe, et suurema hariduse osaliseks saanud noored jäävad suuremal hulgal koju. Säärane vaade ei ole aga veel saanud üldiseks.

Peatume küsimusel, milliseid väärtusi kannab taluperekond ja milline õhkkond taludele annab kõlblise sügavuse ning ilu.

Perekonna minevik. Taluperekonna ajalugu on loodusega ja majanduslikkude raskustega võitlemise ajalugu. Talusse on sugupõlved oma elujõu matnud. Kõik, kuhu silm vaatab, on seotud sügavate mälestustega, kõik on omane, armas ja kodune. Siin on liikunud ja

töötanud armsad inimesed, siin oled sa ise üles kasvanud ja siit on silmaring kordkorralt avardunud — algul emasülest, siis õuest üle aia, siis naabertaludeni, kaugemate väljadeni, naaberkülaladeni, kirikuni, teise kihelkonnani, edasi üle kodumaa ja välismaade. Lapsed ei saa kerge südamega maha jätta, mida vanemad eluverega kosutanud. Talu mahajätmine äärmiselt sundiva põhjuseta on autu, alatu põgenemine. Noorte püha kohus on edasi ehitada seda, mida vanemad alustanud.

Selged sihid ja ülesanded. Need on talu paremale järjele tõstmise eeltin-gimuseks Taluinimesel seisavad silmade ees alati talu kaks pilti: talu, nagu see on, kogu oma puudulikkusega ja talu, nagu see olema peaks. Selle tuleviku talu mustri järgi püütakse välja ehitada olevat talu. Eesmärgid on silmnähtavad, selle tõttu on teada, mis tuleb teha. Alati mõeldakse, kuidas teha? Igavust ei saa üldse aega tunda. On kogu aeg teha tööd, mille tulu silmaga nähtav ja käega katsutav. See töö tagajärgede ja tulukuse väline nähtavus tekitab taluinimesel esineva ühekülgse arvamise, nagu vaimline töö, mida väliselt näha pole, ei olegi töö; käsi-

tööd (kingsepp, rätsep) on veel mõistetavad.

Talutöödes viiakse läbi liigitus tähtsuse järjekorras: mis tähtsam ja edasiliikkamatum, seda tehakse enne. Teostatakse ka ülesannete ja kohustuste jaotamist: igäihel on hoolitseda antud millegi eest. Ülesande hea täitmine on auasi.

Au ja nimi.

Talupoja au ja hea nimi on tema majapidamise juhtimise ja eluviisi ning läbikäimise korralikkuses ja vastavuses taluinimese ideaalkuju. Talu mees peab olema tugev, rahuliku iseloomuga, püüdlük, järjekindel, oma lubaduse ning ettevõtetu kõigutamatu teostaja, peab olema varustatud elutarkusega, mille järele talu elukäiku eksitamatult õieti juhib; talunaine peab olema enne kõike usin, väsimatu askeldaja varahommikust hilisõhtuni, puhtuse- ja korralduse. Üldiseks vooruseks on perekonna vaim, kui see on vastastikuse lugupidamise ning armastuse, igäihevastu sõbralikkuse ning lahkuse ja rõõmsa meele ning kõlblise laimatuse vaim. See vaim annab perekonnale tõelise au ja usaldusväärse nime.

Selle nime puhtalhooldmise nõue maksab valjult. Perekond valvab oma liikmete korralikkuse üle. Kust on pärit külas esinevad ulakused ja kuriteod? Lähemalt vaadates ilmneb, et suur osa neist langeb perekondadesse, kes on nõrgad ja kes enesest lugu ei pea, kus valitseb ebauus, laiskus ning tigeus.

Kõlblised jõuallikad annavad talu perekonnale tema kindluse ja õnne, mis on selguses ning rahus, on tema hingeliseks võimsuseks, milleta pole tööl mõtet, rõõmu ega tagajärge, milleta poleks ta töö, vaid orjus.

Perekonna kultuur peab võrsuma hariduse rohkusest ja perekonnameel tõusma alandusest, kuhu teda paisanud revolutsiooni- ja järelejärgne moraali lodevus ning südametunnistuse puudumine. Aeg on jälle loomulikule elule, sisehääle ärkamisele rinnas ja perekonna — ühiskonna aluse — hingelisele tugevnemisele perekonna mineviku austamise, ülesannete nägemise, uskliku meele, au ning nime kui suurte kõlbliste väärtuste kaudu.

Mag. A. Kallits.

Maanoorte organisatsioonide töökavast.

Töö edukus maanoorteringsis oleneb üsna tunduvalt sellest, kas on suudetud koostada organisatsioonile sobiv ja jõukohane töökava. Kohtades, kus maanoorte liikumine ei taha jalgu alla võtta, pole alati ainukeseks põhjuseks noorte huvipuudus asja vastu, vaid sagedasti ka asjaolu, et ei ole osatud töökavasse võtta liikmete huvidele vastavaid ülesandeid. Eriti raske on jõukohast töökava koostada hiljuti asutatud ringides, kus puuduvad kogemused maanoorte töö alal. Aga ka aastaid töötanud ringides pole töökava koostamine päris kerge, siin on raskusi uute ja huvitavate tööviiside ning ülesannete leidmisel — juba aastaid tarvitusel olnud tööviisid ei paku enam küllalt huvi ja suur hulk maanoorte tööprogrammis olevatest ülesannetest on juba saavutatud.

Jaauari kuul peavad maanoorterigid aasta-üldkoosolekuid, kus tuleb

kinnitamisele ka organisatsiooni eeliseiva aasta töökava. Viimase koostamine on ringi juhatause ülesanne koos ringivanemaga. Nende poolt esitatud töökava arutatakse üldkoosolekul läbi, muudetakse või täiendatakse seda tarviduse korral.

Maanoorteringsi aasta töökava koostamisel on soovitatav lehitseda Põllutöökoja kirjastusel ilmunud raamatukest „Maanoorteringside tööst ja tegevusest“, kus on käsitatud suurem osa maanoorte organisatsioonides tarvitusel olevaid tööviise ja nimetatud taotletavad ülesanded. Samuti on kasulik lugeda maanoorte organisatsioonide tegevuse ülevaateid ja kirjeldusi maanoorte ajakirjast. Tööviisid ja ülesanded, mis on aidanud ühes organisatsioonis töökava sisustada, võivad sagedasti väga häid tulemusi anda ka teistes maanoorteringsides, kui kohapealsed olud pole väga erinevad.

Maanoorte tööle üleriigilises ulatuses ühtlasema ja kooskõolisema ilme andmiseks oleks soovitav eeloleva aasta töökava koostamisel ja teostamisel tähele panna järgmist.

1. Maanoorte kodused tööülesanded.

Koduse tegeliku tööülesande juures peaks jääma liikmel vabadus seda valida oma huvide ja võimaluste kohaselt kas taimekasvatuse, loomakasvatuse, käsitöö või muult alalt. Samuti võiks jääda liikme enese otsustada, kas ta tööülesande kavatsab lõpetada maanoorte töö alg-, keskmise- või kõrgema astme ulatuses. Kindlasti tuleks aga nõuda, et igal noorja tegevliikmel oleks vähemalt üks tegelik tööülesanne lahendada. Tegevuseta tegevliikmete seisusele maanoorte organisatsioonides tuleb teha lõpp!

Ringi liikmetele tuleb anda kindel tähtaeg, millal nad ringivanemale või juhatusle teatavad enesele valitud tööülesande. Ülevaade valitud tööaladest peaks olema juba hiljemalt veebruari kuul, et oleks võimalik talve jooksul tarviduse korral eritöörühmi moodustada ja tööle rakendada.

Kui noorliikmetel on raskusi vastava tööülesande valikul, siis tuleks kas ringivanemal või vanematel liikmetel nõuga neile abiks olla.

2. Ühine enesearendamine

sünnib maanoorte kokkutulemistel. Siin on tähtsamaks töövormiks üldkoosolek, kus peale jooksvate asjaajamise küsimuste ja meelelahutuse on tavaliselt nähtud ette referaadid ringi liikmetelt. Referaatide teemid on soovitav valida neist aladest, mis on liikmete poolt valitud kodusteks tööülesanneteks. Nii on võimalik talve jooksul kogutud teoreetilisi teadmisi suvel kasulikult ellu rakendada.

Maanoorte huviala on väga laiapiriline, sellepärast tuleb koosolekutel ruumi anda üldhariduslikkude, rahvuslikkude, riiklikkude jne. küsimustele, pearõhk maanoorte töös tuleks siiski panna enese kutselisele ettevalmistamisele.

Mitmesugused tegelikkude tööde ja ettevõtete võistlused on kujune-

nud paljudes maanoorteritingides vältimatuks tööviisiks. Võistlusi tuleks senisest rohkemgi korraldada, niihästi arvult kui ka alade mitmekesiduselt. Töövõistlused arendavad maanoored osavateks tööinimesteks. Nende kaudu võivad maanoorte organisatsioonid ka vanema põlve arusaamise ja lugupidamise.

Õppereiside osas tuleks töökavas arvestada maanoorte üleriikliku kokkutulekuga 1937. a suvel. Võimaluse korral tuleks maanoorte suvipäevale sõita õppereisi korras terve liikmesperega.

Ringide raamatukogude ja lugemislauade korraldamine ning oma ajakirja ja kroonika toimetamine jäävad ka eeloleva aasta töökavas püsima.

3. Mõjuavaldused külaühiskonnale.

Esinemistel ja mõjuavaldustel külaühiskonnale tuleks maanoorteritingide töö kooskõlastada suuremate, üleriiklikkude aktsioonidega, niipalju kui need puutuvad maanoorte töö piirkonda. Eesti nime ja rahvuslipu propageerimisel ning koduümbruse kaunistamise edendamisel on maanoored juba mõndagi korda saanud, kuid tööd neilgi aladel on veel küllalt teha.

Mitmesuguste avalikkude päevade, aktuste ja koosolekute korraldamisel tuleb pidada silmas, et siin ei tekiks tülküsimusi teiste organisatsioonidega. On näiteks kohapeal elujõuline maanaisteselts, kes korraldab emadepäeva, või kaitseliidu üksus, kes korraldab Vabariigi aastapäeva aktuse, siis jäägu see juba nende organisatsioonide korraldada, on ju see nende otsekohene ülesanne, maanoorteritingile aga ainult kõrvaltegevuseks.

Maanoorteorganisatsioonide eesõigus on kohapealsete noortepäevade ja oma tööde näituste ning demonstratsioonide korraldamine. Pidude toimepanemisel peaksime hoiduma nende arvuga liiale minemast, seda enam aga tuleks panna rõhku nende sisulisele küljele ja põhjalikule ettevalmistusele.

Elmar Nugis.

Leedu maanoorte töö on edukas.

Suured tulemused lühikese ajaga.

Säärane noorsootöö vorm, nagu meil maanoorte liikumine, algas Leedus levima alles 1930. aastal. Kuigi tehti esimesi algatusi juba 1929. aastal, siiski algas töö ringides alles 1930, mil tegutses 10 maanoorterit 247 liikmega. Praegu tõuseb aga ringide arv 770-le 23.000 liikmega. Peale

Leedule, kui põllumajandusriigile, kõige tähtsamaks noorsooliikumise vormiks. Selle süvendamiseks ja kindlustamiseks andis Leedu vabariigi president 28. märtsil 1936. a. erilise maanoorteritingide seaduse, mis loob veel avaramad võimalused maanoorteritingide tegevuse arendamiseks.

Leedu maanoorte-organisatsiooni „JUR“ liikmed oma embleemi juures.

nende tegutses veel Vilno piirkonnas, mis okupeeriti aastate eest Leedult poolakate poolt, 250 maanoorterit 2000 liikmega.

Viimaste tegevust ähvardab sundlikvideerimine Poola valitsuse poolt, kuna enne jõulu ilmus Poolas eriseadus, mis keelab tegevuse igasugustel Leedu organisatsioonidel Poolas. Ka Leedu maanoorte organisatsioonid peavad siis lõpetama oma tegevuse. Kas sellega vaibub Poolas asuvatel Leedu noortel töotahe. Vist küll mitte!

Organisatsiooni vorm.

Leedus on maanoorteliikumine tunnustatud riigi poolt

Maanoorteorganisatsioon töötab Leedus Põllutöökoja juures eritalitusena. Noorte töö üldjuhtimiseks on eriline juhatus, mis nimetatud ametisse Leedu vabariigi presidendi poolt. Juhatuses esimeheks on haridusministeeriumi peasekretär K. Masiliunas ja liikmeteks noortetalituse juhataja agr. V. Tishkus, dots. St. Nacevicius, agr. J. Sidlauskas ja dir. J. Tallat-Kalpsa.

Kohtadel juhiwad maanoorte tööd ja tegevust kuus maanoorte instruktoreid, kes alluvad maa-agronoomile Igal instruktorigil on juhtida 30–100 ringi. Sekretariaat peab ringidega ühendust instruktoreid kaudu. Noorte ringid

on organiseeritud piirkondadeks, igas piirkonnas 20—45 ringi, keskmiselt 30 ringi. Kohalikud noorteringid on noorte eneste juhtida, kuid igal ringil on olemas täisealine juht, kelledeks on enamuses õpetajad. Ringi juhtidest on 87% õpetajad. Praegu töötab ka ligi kolmkümmend ringi väga heade tagajärgedega põllumeeste juhtimisel. Maanoorteringid tegutsevad ainult maal.

Seltskonna toetuse saamiseks maanoorte organisatsioonidele, on asutatud piirkondade juurde omavalitsuste esindajaist ja tuntud seltskonna tegelastest erilised toetuskomiteed. Ka igal üksikul maanoorteringil on viieliikmeline vanemate nõukogu. Ringid saavad tegutsemiseks alles siis pärisõigused, kui nad on töötanud juba üks aasta edukalt.

Liikmeskond.

Liikmeteks on noored 12—20 aasta vanuseni. Liikmetest, kellede arv on praegu 23.000, on 57% poisse ja 44% tütarlapsi. Igas ringis töötab keskmiselt 30 liiget, suurem 84 ja väiksem 12 liikmeline.

Liikmetel on kohustuslik osavõtta tegelikudest tööddest. Need, kes osa ei võta kodutalus teostatavatest ülesannetest, kustutatakse ringi liikmete nimekirjast. Tegevuskavad on koostamisel kaheksas järigus, iga erineva vanaduse jaoks eraldi. Kui liige astub ringi vanemana kui 12 aastasena, siis tuleb tal osaliselt korrata eelmiste aastate tööprogrammi. Poisid ja tüdrukud töötavad koos kuni 15-da eluaastani, pärast jagunevad eri gruppidesse. Vanemaid kui 15 a. maanoorteringi liikmeteks ei võeta, sest need ei suuda enam süveneda töösse.

Juhtide ettevalmistus.

Kuna enamused juhtidest on õpetajad, siis annab ringides kasvatustöö väga häid tulemusi. Õpetajad on vastava ettevalmistuse saanud suvevaheajal Põllutöökoja poolt korraldatud kuuajalistel kursustel.

Kuna maa-agronoom on vastutav maanoorteringide tegevuse ja töötulemuste eest, siis peavad peale noorte piirkonna instruktorite ka kõik teised agronoomilised tööhõud, jaoskonna maatulundus-

konsulendid ja instruktorid kuni 60% omast ajast pühendama noorteringide korraldamiseks. Sääraste ettevalmistatud juhtide kaadri tõttu on seletatav ka, et Leedu maanoorte tegevus on väga intensiivne ja tulemuste-rikas.

Talvine töö.

Talvel äratatakse noortes huvi erikoosolekutel põllumajanduse vastu. Korraldatakse erilisi referaat-koosolekuid, mis toimuvad võistluspõhimõtteel. Muu tegevuse kõrval korraldati möödunud aastal ka kahenädalasi puutöökursusi 69 kohas, 1774 osavõtjaga. Lühiajalisi käsitöö, põllumajanduslikke kursusi noortele toimus 286 kohas, 7893 osavõtjaga, kus valmistati mitmesuguseid töövahendeid ja valmistati noori ette suvisteks võistlustöödeks.

Kogu tegevus noorteringis rajatud võistluse põhimõttele. Nii võttis möödunud aastal osa referaatide lugemise võistlusest 98 ringi, kus loeti 7329 referaati. Raamatukogude korraldamise võistlusel kogusid 68 ringi 10.910 raamatut ja korraldasid 26 lugemislaua.

Suvine töö.

Suvisest tööst võttis osa 1935. aastal 92% liikmetest. Neid liikmeid, kes tegutsevad ilma põllulapita või mõne muu erilise koduse ülesandeta, tahtakse viimaseini eraldada ringist. Maanoortering peab kujundama enesest ainult teotahtelisi tegelikutöö inimesi.

Suvised tööülesanded jagunevad gruppideks: 1) aia- ja põllutaimed, 2) linnud ja 3) loomad. Esimeses rühmas tegutses 15.509 liiget, harides 150,03 ha põldu. Teises rühmas kasvas linde 1994 liiget, nendest tegeles kanadega 1199, kasvatades 13.780 munast 8477 kana, partidega 311 liiget, kasvatades 2850 munast 1650 parti, anisid kasvasid 409 liiget 2630 munast 1413 ani ja kalkuneid kasvas 25 liiget, kus 238 munast kasvatati 139 kalkunit.

Kolmandas rühmas töötasid 696 liiget, nendest kasvas 422 liiget 2630 kodujänest, 217 liiget 204 siga, 22 liiget tegelesid lambakasvatusega, 28 liiget kasvasid tõuvasikaid, 6 liiget kasvasid varsu ja 9 liiget hoolitsesid 17 mesitaru eest. Mõned algasid tegelemist ka nutriakasvatusega.

Teistest ülesannetest

on ulatuslikum puude istutamine, milleks korraldati eri kursused 327 ringis, istutades 1657 kohta umbes 200.000 puud. Metsõunapuu seemnetekogumise võistlusest võttis osa 50 ringi, kogudes 80 kg seemet.

1935. aastal oli 316 maanoorteringil oma raamatukogud 57.500 köitega, 58 ringil lugemislauad, mis kasutada kogu külakonnale, 25 ringil orkester, viiel ringil oma koor, kahes kooperatiiv, kolmes loodi õpperinde fond, kuues ringis anti välja oma ajakirja ja kahes ringis oli jalgpalli komando.

Kirjanduse kasutamiseks loodi Põllutöökoja poolt 71 rändraamatukogu, igas 50—60 raamatut. Aasta jooksul peeti 7224 ringiliikmete, 3110 juhatuste koosolekut, 1590 konsulentide ettekannet noortele, 3441 juhtide loengut, 9606 ringiliikmete referaati, 562 õppereisi ja 1135 koosviibimist.

Põllutöökoja poolt on kirjastatud vastavad käsiraamatud ja juhtnõõrid, mis antakse Põllutöökoja poolt noortele hinnata. Põllutöökoja poolt antakse ka otseselt majanduslikku toetust ringivanematele ringi asjaajamise kulude katteks.

Tööd hinnatakse suvel vastavate komisjonide poolt kodutaludes ja sügisel noortetööde näitustel, ning koos näitustega korraldatakse ka maanoorte pidustused ja mitmesugused tööde demonstratsioonid. Kogu maanoorteringe varandus oli 1935. a. 81.923 litti (51.500 krooni), nendest puhasraha pan-

kades 35.266 litti (21.100 kr.) ja ringidel võlgu 3234 litti (1937 kr.).

Maanoorte fond.

Kehvemate maanoorte toetamiseks asutati 1935. aastal Põllutöökoja juurde eriline maanoortefond, et anda toetust vaesematele aga edasipüüdlikumatele maanoortele, kes soovisid õppida põllumajandust, käsitööd või tahavad jätkata üldharidust. Fond koosneb suuremate põllumajandusliikmete organisatsioonide toetustest suurusega 20.500 litti. Sellest anti juba toetust 81 liikmele, 2 gümnaasiumis, 15 tööstuskoolis, 29 põllutöökoolis ja 35 põllutöö talvekoolis õppimiseks.

Ühendavaks sümboliks

on maanoorte ringiliikmetel kuldrandi-ga valgel põhjal kolmeleheline ristikhein, läbimõõdus 1,5 sm ja ringi lipp, mille ülemine poole valge ja alumine roheline. Ülemisse, vasakusse nurka on sisseõmmeldud Leedu riigilipu värvid, keskele maanoorte embleem ja ringi nimi.

Vajalikud toetussummad maanoortetöö korraldamiseks saab Põllutöökoda riigilt.

Kuigi praegu on Leedu oma arengu tasemelt mitmeti veel tagapool kui teised Balti ja Skandinaavia riigid, kuid pideva ja süsteemikindla maaelunõuete kohase noorsoo ettevalmistusega võib ta aga peagi mõnest eelpoololijast mööda jõuda.

Mag. End. Vint.

Vana koolimaja.

*Kesk raagus saari vana koolimaja,
kesk raagus saari — maja luitund hall,
siin peidab rohi väikse jalgteeraja,
siin vaikne, kadund hõisked, lust ja trall.*

*Kesk raagus saari vana koolimaja
nii üksinduses nukrusteleb siin,
tal üksnes meeles mälestus kui kaja:
all saari ükskord laste jooksuliini.*

*Kesk raagus saari vana koolimaja —
veel elab mälestusis sisetunne hell —
kord kaovad needki, kaob ka vana maja
kaob mälestuski majast saarte all.*

Harald Suislepp.

Viiekümne-aastane Oskar Luts.

Oskar Luts sündis 7. jaanuaril 1887. aastal Tartumaal, Kaarepere vallas, Palamusel (milline koht asetseb Põhja-Tartumaal, umbes 25 kilomeetrit põhjapool Tartu linna). Olles käsitöölise poeg, õppis tulevane kirjanik esmalt kohalikus küllakoolis, siis kihelkonnakoolis ja Tartu reaalkoolis. Pärast koolist lahkumist astus Luts apteekri õpilaseks, teenides Narva, Tallinna ja Peterburi apteekides. Oma hariduskäiku jätkas ta Tartu ülikooli rõhuteaduskonnas, õppides seal 1911—1913. a. Apteekrina teotes Luts ka maailmasõjas ja Vabadussõjas, viibides kogu sõja kestvusel rinde tagalas.

Pärast aastate pikkust teotsemist apteekri õpilasena ja proviisorina, töötas O. Luts 1919. a. — 1921. a. ülikooli raamatukogus. Alates 1922. a. teotseb ta elukutselise kirjanikuna Tartus.

Oma ilukirjanduslikku teotsemist alustas O. Luts 1912. aastal „Kevadega“, milline raamat võitis lugejaskonnas suure poolehoiu, üldse on Luts kirjutanud 56 ilukirjanduslikku toodet.

Oskar Lutsu inimesena tuntakse vaid kodukihelkonnas Palamusel ja Tartu kitsamais ringides, kuid Lutsu kirjaniku nimi on ülemaaliselt tuntud. Pole vist metsakolgast, kus pole mõnuletud tema näidendite „Paunvere“, „Kapsapää“ j. t. muhedate naljade juures, samal ajal kui teisel on pühitud vargsi silmi „Laul õnnest“ nukrate meeleolude puhul.

Ent Lutsu kui kirjaniku peatähtsus ei peitu siiski mitte tema näitekirjanduslikus toodangus, vaid esmajärgulise tähtsuse omab Luts vestelise jutustajana ja noorsoo kirjanikuna. Kui kahekümne viie aasta eest ilmus Lutsu „Kevade“, siis oli see omaette sündmuseks meie selleaegses hallivõitu kirjanduslikus elus. See oli esimene ulatuslikum noorsoo jutustus, millele võis tõsisemalt ligineda ka kirjanduslik-kunstilise mõõdupuuga.

Noorsoo kirjanduse üheks peapuduseks on, et tavaliselt kirjanik ei suuda sisse elada kasvava noorsoo hingeellu ja selle tõttu kaldub noorsoole määratud kirjandus arutihti kas kunstlikku teesklemisse või targutlevasse õpetlikkusse. Kuid Lutsu „Kevade“ on vaba mõlemaist eelnimetatud pahe-dest, sest selles, mineviku mälestuste põhjal kirjutatud jutustuses peegeldub võltsimatus ehtsuses nooruse hingeelu ja romantiline teotahe. See ongi peamiseks põhjuseks, miks seda raamatut on raugematu huviga loetud kasvava noorsoo poolt viimase veerand-sajandi jooksul.

Ent noorsoo kõrval on see raamat võitnud laiemat tähelepanu ka kirjandushuvilise vanema põlve poolt. Luges aastate kaugusest uuesti neid „Kentucki lõvi“ vägitükke, kihelkonnakoolipoiste eestlaslikult mehiseid rabe-

lemisi saksa poistega, raskeid maadlusi igapäevase raamatutarkusega ja kasvavate poiste-tüdrukute pisimuretid ja rõõmsid — tekib kuidagi nii kodune tunne ja heameel mehest, kes oma värskes sulega oskab meisterlikult esile manada unarusse vajunud noorusaastad. Kahjuks ei suutnud kirjanik oma pärastises Tootsi lugude sarjas enam püsida „Kevade” meeleolulisel ja kirjanduslik-kunstilisel tasemel. Juba „Kevade” II on kaotanud palju oma endisest värskusest. Järgnevad raamatud Tootsi lugude seeriast „Suvi” ja „Tootsi pulm” sisaldavad aga juba mõndagi tehtut, sattudes kohati isegi meeleolu labasusse.

Lutsu arvukas ilukirjanduslik toodangus peegeldub kaks palet, milledest üks kuulub muhedameeleolulisele naljamehele (nagu „Kevade”, „Paunvere”, „Suvi”, „Tootsi pulm” jne.), teises aga peegeldub raskemeelsus, hingestatud nukrus ja romantiline igatsusmeeleolu. Viimast liiki teoste hulka kuuluvad Lutsu „Kirjutatud on” (pärastine „Soo”), „Kirjad Maarjale”, „Karavaan”, „Inderlin” j. t.

Kirjanik oma toodangus on koondanud pearõhu jutustustele, kuna näiden did moodustavad arvuliselt vaid väikese osa temalt ilmunud raamatute hulgas. Paremaks raamatuks Lutsu

jutustava proosa toodangus peetakse „Andrese elukäiku” ja „Ants Lintnerit”

Viimastel aastatel avaldab kirjanik oma mälestuste kogusid, milledele mu-retu naljameeleolu seguneb imehästi pehme, elutarga, tagasi vaatleva nukrus-ega. Mälestuste sarjast ilmub Lutsult käesoleval aastal „Mälestused IX” ja „Maailmasõja tagala”.

Luts pole kirjanikkude peres tuntud peene stilistina ega sügava eluprobleemide juurdlejana. Samuti pole teda kunagi huvitanud ühiskondliku mõtte lainetused ja ideede lahtimuukimised. Selle asemel on Lutsu kirjanduslik isikus esmajärjekorras tegemist hea jutustajaga ja eluliste tähelepanekute tegijaga, kes suurepäraselt oskab valgustada „väikeinimeste” igapäevast elu. Oskar Luts on eeskätt „suur and jumala armust” ja on sellena endale võitnud laialdase lugejaskonna, ilma et oma tegevusriikka elu kestel oleks leidnud mahti kunstitõdede sügavustesse laskumiseks. Tema on Tammsaare kõrval üks neid väheseid, kes ilukirjanduslikuks loominguks on suutnud nii-palju ammutada oma noorpõlve mälestustest ja see on üks põhjusi, miks Luts on rohkem poolehoidu võitnud noorte hulgas.

J. Viidang.

Maanoorteringside tööülesandeid.

Igal ringil olgu liikmete raamat.

Maanoorteringside kodukorra § 35 on antud juhtnõuroid ja näpunäited ringis asjaajamise korraldamiseks. Osa ringe on oma asjaajamise väga eeskujulikult korraldanud, kuna aga teistel jätab see mõndagi soovida.

Kuna noortel ringis tegutsemine ja töötamine on harjutus- ja õppimistöö tulevase seltsitegevuse korraldamiseks, siis tuleb tööd ja tegevust noorteringsis nii korraldada, et see annaks ringi liikmetele kõik vajalikud teadmised ja oskused, mis elu üles seab järgnevateks aastateks pärast täisikka jõudmist.

Koosolekute juhatamisega õpitakse koosolekute juhatamise oskust, sõnavõttudega oma mõtete väljendamist,

ja vaadete kaitsmist, kassaraamatuse kantakse rahaliste tehingute arved ja õpitakse varandustega ümber käima, samuti inventariraamatuse varanduste sissekandmisel võõra varaga ümberkäimist ja selle olemasolu järgi valvamist.

Need raamatud on enamikul ringidel heas seisukorras.

Lisaks neile on sisse seatud paljudes ringides liikmete nimestik, kuid teistel liikmete raamat.

Mida peaks sisaldama liikmete raamat? Selles peaks leiduma kõik andmed ringi liikmete tegevuse kohta. Siin leiduvad ringi liikmete aadressid ja tööst ning tegevusest osavõtu andmed.

Kuna meil keskkoha poolt ei ole veel säärast raamatut trükitud ringidele kasutamiseks, siis tuleks esialgu ringil võtta üks vihik ja sellesse joonestada püstjoontega teatud lahtrid tähenduste tegemiseks iga liikme kohta.

Lahtrid algaks vihiku vasakpoolsele leheküljelt ja ulatuks parempoolsele leheküljele. Vasakult poolt alates oleks vajalik ülestähenduste tegemiseks iga liikme kohta järgmised lahtrid: 1) Järjekorra number, 2) liikme perekonnanja eesnimi, 3) liikme sündimise aeg, aasta, kuupäev, 4) liikme haridus, 5) elukoht, 6) vanemate elukutse, 7) liikmeksastumise aeg, 8) tegevusala nooreringis, 9) võistlustest ja tegelikkudest töödost osavõtmine ja saadud tunnustused (auhinnad), 10) tähendused liikmemaksu tasumise kohta, 11) tähendused liikme osavõtu kohta koosolekutest, kus iga koosoleku kohta erilahter ja 12) mitmesugused märkused.

Tegelikult ei mahu need lahtrid mitte kahele leheküljele, seepärast tu-

leb iga paarislehe vihikust $\frac{1}{4}$ osa äärest ära lõigata ja iga liikme andmed kanname seega vastavatesse lahtritesse, mis on joonestatud teise, kolmanda, neljanda ja viiendale vihiku leheküljele.

Kui sääraseid andmeid on olemas ringi liikmete raamatus, siis on siit hõlbus ka mitmesuguseid andmeid kiiresti leida vajalikkude aruannete koostamiseks ja koosolekule esitamiseks.

Säärase üksikasjaliku liikmete raamatu sisseseadmiseega loome ringis ka kindlama korra ja jätame järgmistele ringiliikmetele üksikasjalikud andmed oma tööst ja tegevusest. Kuid kõige pealt on see töö ja tegevus harjutustöö tulevaseks elutööks.

Kui meie ringil ei ole veel sisse seatud säärast liikmete raamatut, siis arutame seda küsimust ühiselt ja seame selle sisse.

Päevaraamatu pidamise võistlusega raamatupidamise algus talusse.

Praegu osa vanemast talupidajate põlvest peab puudulikult arvepidamist, enamjagu ei pea seda üldse, kuna teiste ülestähendused on väga katkendlikud. Katkendlikkude ülestähenduste tõttu ei anna ka tehtud töö küllalt rahuldavaid tulemusi ülevaate saamiseks. Leidub ka palju põllupidajaid, kes käinud läbi põlutöökooli, ei teosta siiski kodus taluraamatupidamist, kuigi sel alal on koolist küllaldaselt teadmisi omandatud.

Aga käsi, mis ei tee palju tegemist kirjatööga, sellel on see töö harjumata ja sundimine seda tegema, tundub tal raskena.

Paljudes maanooringides on korraldatud ka taluraamatupidamise edendamiseks taluraamatupidamise võistlusi. Neist võistlustest osavõtjad on olnud aga juba vanemad noored, aastatelt üle kahekümne, enamuses 22 kuni 25 aastat vanad.

Möödunud sügisel ilmunud noorsooorganiseerimise seaduse alusel võivad noorsoo-organisatsioonides, seega ka maanooringides, aktiivselt kaasa tegetseada vaid alla kahekümne aastased noored. Meie noortel aga paljudel käib

kogu talumajapidamise raamatupidamine üle jõu, eriti kassa ülestähenduse osas. Tekib küsimus, kuidas saame arendada taluraamatupidamise mõtte levimist ja sissekasvatamist tulevasesse talupidajatesse.

Et muuta korrapärast raamatupidamist heaks harjumuseks, siis selleks on maanooringi liikmetele jõu kohaseks ülesandeks talu töö päevaraamatu pidamise võistluse korraldamine. Töö päevaraamatu pidamine ei taha mitte olla mõni täielik taluraamatupidamine. Sellega antakse vaid jõukohane enesearenduse- ja kasvatus ülesanne lahendada agaramatele maanooringi liikmetele, nii poiss- kui ka tütarlastele. See ülesanne annab noortele tegevuse, mis pakub temale meelelahutust, on enesearendajaks, harjumuste kasvatajaks ja suureks väärtuseks ka talule.

Enamus murdeaalsetest noortest on huvitatud päevaraamatu pidamisest, kuid enamik tegetseb neist vaid lühikest aega, kuna leitakse, et pole erilist kirjutada, ei ole midagi huvitavat

kirjutada ja lõpetatakse peatselt ka sel-
lel alal tegutsemine.

Kui sama noor juhatakse talu päe-
varaamatu võistluse pidamisele, mis on
talle jõukohane ülesanne, kus kõik and-
med on ülestähendusteks olemas, siis on
loodud huvitav võimalus päevaraamatu
pidamiseks, tehes aasta-aastalt ülestä-
hendusi tööd kodutalus ja ka mitme-
suguseid tähelepanekuid, mis puuduta-
vad põllumajandust kui ka loodust. Päe-
varaamatu pidaja tähelepanuvõime
areneb ja pea märkab noor, et põllu-
majandus ja loodus, milles ta elas ja
mis varemalt ei pakkunud talle miskit
paeluvat, — nüüd, terve rea huvitavaid
uusi, vastuseid nõudvaid, lahendamata
küsimusi ülesse tõstab.

Kas ei ole õpetlik ja kas ei ole väga
huvitav alal hoida neid talu ülestähendusi,
et nende varal võida heita pilku
tagasi möödunud aastatele: „Et kuidas
tegeme meie seda tööd sel aastal.“ —
„Kuidas oli ilmastik möödunud suvel?“
„Millal panime kartuleid eelmistel aastatel?“
— „Kunas oli rukki pealoomine
ja missuguste ilmadega ta õitses?“ Neid
ja palju muidki küsimusi ei saa alal
hoida parima tahtmise juures mälus,
osa ununeb alul, enamus aga pea, kuid
päevaraamat jätab need alaliselt alles
järgmisteks aastateks ja koguni järg-
mistele põlvedele.

Maanoorteringides tuleks selgitada
päevaraamatupidamise võistluse mõtet,
tuleks seda arutada ringi koosolekutel,
ja talus peaks leiduma noor, kes võiks
pidevalt pidada päevaraamatut ja võ-
taks osa vastavast võistlusest.

Hiljem jätkab noorem vend vanema
venna tööd ja nii koguni üks põlv teise
järele. Sellest pisikesest maanoorteringi
liikmete vahelisest töövõistlusest kuju-
neb ajajooksul välja suurevärtusega
arhiiv, mis on hiljem kõikide rõõmu ja
huvialaks ning on esimeseks sammuks
taluraamatupidamise korraldamiseks
talus.

Võistluse korraldamisel võiks maa-

noorteringi juhatus maksma panna um-
bes järgmise korra:

1) Võistlust võiks ring alata aasta
kestel, millal tahes ja see kestaks aasta
ringi, 12 kuud. Soovitamam võistluse
alguse ajaks oleks 1. mai, kuna samal
ajal algab talumajapidamises arvepida-
mise aasta.

2) Võistlusest peaks olema osa võt-
mas samast ringist vähemalt viis osa-
võtjat ja see teostuks võistluse juhi
kontrolli all.

3) Vahetult kohe või hiljemalt 14
päeva pärast võistlusaja lõppu tulevad
esitada päevaraamatud võistluse juha-
tajale kontrollimiseks ja hindamiseks.
Kui võistlus algab 1 mail 1937, siis tu-
leks 15. maiks 1938 esitada päevaraama-
tud võistluse juhatajale kontrollimi-
seks.

4) Võistluse juhataja kontrollib päe-
varaamatud ja esitab need hindamis-
komisjonile, kes hindamiseks võib ka-
sutada järgmist põhimõtet:

1. Päevaraamatusse tehtud
ülestähenduste täpsus ja
ulatus kuni 5 punkti
2. Ülestähenduste otstarbe-
kohasus 5 „
3. Stiil ja käekiri 5 „
4. Raamatu korralikkus ja
puhtus 5 „
5. Üldmulje 5 „

Kokku kuni 25 punkti

Parematele päevaraamatute pidaja-
tele tuleksid anda ka vastavad auhin-
nad ja tunnustused, kusjuures esimese
auhinna saamiseks oleks vaja 20—25
punkti, teiseks auhinnaks 15—20 punkti
ja kolmandaks auhinnaks 10—15
punkti.

Võistlust võib organiseerida ka pike-
ma-ajaliseks, kuulutades välja seks mõ-
ni rändauhind, mida tuleb võitjal oman-
damiseks mitu korda võita.

Kaaluge seda küsimust üldkoos-
olekul.

E. V.

Maanoorte organisatsioonide ringkirjast.

Kolmas ülemaaline kongress ja suvi-
päev 1937. a. suvel.

Järjekordne ülemaaline maanoorte
kokkutulek kolmandaks kongressiks ja
suvipäevaks oma küsimuste arutamiseks
toimub 1937. a. suvel juuli lõpul
või augusti algul. Täpsem kongressi

aeg ja koht antakse teada niipea kui
on selgunud teised üleriigilised suure-
mad pidustused ja sündmused.

Eeloleva kongressiga ühendatakse
ka maanoorte pidustused ja mitme-
sugused tööde ning tegevuse demonst-
ratsioonid.

Kuna suvipäevast on noortel võimalus osa võtta suurema liikmete arvuga, siis on soovitav ühendada suvipäevale sõitu õppereisiga nii, et enne või pärast suvipäeval viibimist külastatakse läbisõidetava tee piirkonnas vaatamisväärsi kohti ja majapidamisi.

Kuna suvepäeva kavas on ka mitmesugused tegelikkude tööde võistlused ja demonstratsioonid ning ettekanded maanoorte organisatsioonidelt, siis palume maanoorte ringidel arutada oma koosolekutel ja aegsasti Põllutöökoja Nõuandetalituse teatada, missuguste ettekannetega võiks Teie organisatsioon esineda suvepäeval.

Möödunud aasta aruanne esitada

25. jaanuariks maatulunduskonsulendile.

Kuna Põllutöökojal tulevad aruanded esitada Haridusministeeriumi

noorte osakonnale, siis on vajalik, et kõik maanoorteorganisatsioonid saadaksid oma tegevuse aruanded hiljemalt 25. jaanuariks kohalikule maatulunduskonsulendile edasi saatmiseks.

Neid organisatsioone, kelle kohta ei ole aruannet saadud, oleme sunnitud kustutama Ü. M. Ühenduse registrist ja seega kaotavad nad kõik õigused ja soodustused, mis Ü.M. Ühendus neile annud, nagu maanoorte rinnamärgi kandmise õigus, soodustused tasuta kirjanduse, auhindade ja toetuste saamiseks.

Maanoorterigid aidaku kaasa karskuskäädala kordaminekuks.

Põllutöökoja Ü. M. Ü. sekretariaadi poolt on välja saadetud kõigile ringidele karskuskäädala 24.—31. jaan. korraldamiseks vastavad üleskutsed.

Maanoorterigide tegevusest.

Läänemaa maanoored tegutsevad edukalt.

Läänemaa maanoored on rakendunud viimasel ajal hoogsale enesearendamise tööle maanoorte ringide kaudu. Praegu teotsevad maanoorterigid pea igas tähtsamas keskses. Arvult on neid maakonnas 24, umbes 800 tegevliikmega. Töö paremaks korraldamiseks on ringid koondunud oma keskkorralduse — Läänemaa Maanoorte ühenduse ümber, olles ühtlasi registreeritud ka Põllutöökoja juures teotsevas Ülemaa lises Maanoorte Ühenduses.

Läänemaa Maanoorte Ühendus on lühikese ajaga suutnud põllumeeste peres kasvatada lugupidamist maanoorterigides teostuva töö vastu. Kui varemalt peremehest ja perenaisest isad- emad vaatasid noorte seltskondlikule tööle kui asjatule ajaviitele, siis on nüüd see vaade, vähemalt maanoorte ringide suhtes, kadunud.

Läänemaa maanoorterigides on korraldatud põllu- ja aiatöö, loomakasvatuse, hobuserautamise, nahatöö, mõõblivalmistamise, majade värvimise, kodukaunistamise, taluraamatupidamise j. t. kursusi. Peale selle on korralda-

tud õppereise, mitmesuguseid katseid ja tegeliku töö võistlusi. Tegeliku töö õppimise kõrval pole unustatud ka silmaringi laiendamist. Nii on maanoorterigid korraldanud kõnekoosolekuid ja referaatõhtuid, kus eriteadlased on käsitlenud mitmesuguseid päevahuvilisi küsimusi ühistegevusest, majandusest, usust, ajaloost, kirjandusest, ter- vishoiust, kombeõpetusest, taime- ja loomakaitses jne.

Erilist rõhku on maanoorterigides pööratud kõne- ja vaidlusoskuse omandamise kõrval koosolekute juhatamise ja protokollimise õppimisele. Paljude ringide juures teotsevad laulu-, muusika-, spordi-, rahvatantsude-, näite- ja kirjandusrühmad ning lugemislauad. Mitmed ringid annavad välja isegi oma ajakirju

Läänemaa Maanoorte Ühenduse esimeheks on kohalik ajutise maavalitsuse esimees A. Kasterpalu, kes tõsise töömehena on tubliks juhiks noortele. Ühenduse juhatusse kuuluvad veel: Ruut Paglart, Martin Soostar, Miralda Leital ja konsulent Ants Oll sekretärina.

Maanoortejuhtide kursus Võrus.

Võrus toimus 18. detsembril maanoortejuhtide kursus, kust võtsid osa maatulunduskonsulendid, aiandusassistendid ja maaanoorteritingide vanemad.

Kursusel esinesid kõnedega Põllutöökaja maanoorte nõunik agr. E. N u g i s uuest noorsooseadusest, konsulent V. K i i s l e r — kodukaunistamine noorte organisatsioonide kaastegevusel ja assistendid J. S i b u l — maanoorte organisatsiooni eesmärk ja ülesanded, O. L e i s — Maanoorte õigused ja kohustused, P. L a u g a m e t s — Ringivanema ülesanded noorte organisatsioonis, E. K e e l — Juhatuse ülesanded noorte organisatsioonis, A. K a a r — Koosolekute kord organisatsioonis ja V. O i n a s — Maanoorte ringide asjaajamisest.

Kanepi konvendis, konsulent H. P o l n a tegevuse piirkonnas, on praegu organiseerimisel maanoorteritingid, mis töötaks ühtlasel töökaval võistluste korraldamiseks ja enesearenduseks.

Kanepi konvendis töötab senini üksainus maanoorteriting. 6. dets. pandi alus teisele maanoorteritingile, mis registreeriti Kanepi maanoorteritingi nime all. Ringi liikmeks võeti vastu 26 noort. Ringivanemaks valiti kons. H. P o l n a ja esimeheks V. R a t a s.

Pärnu-Jakobi konvendis, kons. J. L a a s i tööpiirkonnas toimusid Enge Põllumeeste Seltsi noorte teisel osakonnal mööblivalmistamise kursused 14 osavõtjaga, mis lõppesid väga heade töötulemustega.

Ambla konvendis, konsulent J. P e t t e r pidas Kuuru-Jootma maanoorteriting 15. detsembril esimest aastapäeva Jootma asunduses talupidaja Pauluse talu ruumides.

Ringil on praegu 27 liiget, milledest enamus liikmeks astunud möödunud suvel.

Koduülesanded olid korralikult kodutalus teostanud 9 liiget, nendest 5 liiget köögiviljakasvatuses, 2 liiget puukooli-marjaia alal, üks liige seemnekasvatuses ja üks liige kodujänestekasvatuses. Kõige paremini oli oma ülesande täitnud ringiliige Õie P a u l u s. Peale nende olid neljal liikmel väga head väetiskatsed.

Rapla konvendis kons. A. K r u u s v a l l on esinenud põllumajanduse kut-

sehariduse ja maanoorte organiseerimise selgitamiseks 24. nov. Valtu algkoolis, 27. nov. Härküla algk. ja 30. novembril Pahkla algkoolis.

Rapla piirkonnas tegutseb 10 maanoorteritingi ning tegevust alustavad veel 5.

Võnnu konvendis, konsulent J. P e r s o n i piirkonnas, toimus 22. nov. Rasina algkooli ruumes maanoorteritingi asutamiskoosolek. Ringivanemaks on algkooli juhataja O. K a a r n a ja abiks Varend. Ringi liikmeteks astus 30 noort.

Tartu konvendis, kons. H. A u d r u tööpiirkonnas, algavad tegevust maanoorteritingid Ulila ja Ropka algkoolide juures.

Vändra konvendis, kons. P. M a r d i s t e tööpiirkonnas, pidas Vändra Põllumeeste Seltsi noorte osakond üldkoosolekut, kus esitati talviseks töökavaks:

1. Kodukorraldamise kursusest osavõtmine ja tegelik kodukorraldustöö iga liikme kodutalus.

2. Puukooli asutamise eeltööde tegemine, maa ettevalmistus ja aluste tellimine.

3. Kolmepäevase nahatööde kursuse korraldamine.

4. Vaidlus- ja referaatkoosolekute pidamine, teemideks võttes põllumajanduse ja üldkultuurilise sisuga küsimused.

5. Määrati kindlaks täpsed ajad esimesteks koosolekuteks.

Juhatuse koosolekute tagajärjel selgus, et puukool rajatakse Käreve külla renditud maale, mis on 4 aari suur. Ka vajalikud istikud on tellitud.

Haapsalu konvendis on maanoorteritingides käsil töökavade koostamine. Maakondliku Maanoorte Ühenduse juhtimisel on kavatsusel talve jooksul viia läbi maakonna kõigis valdades iseseisvusaja vältel teostatud maaparandustööde ja uudismaade harimise üleskirjutus. Martna maanoorteriting annab välja lähemal ajal oma kroonikaajakirja. Ka võtavad maanoorte organisatsioonid südameasjaks 1937. a. toimuva maakondliku näituse.

Koolidevahelised juurviljakasvatuse võistlused lõppesid ja koolivalitsuse poolt jagati välja 252 auhinda diplomites ja aiatööriistades.

Kaks mängu.

1. Sõidame pulma!

Mängijad istuvad ringis. Ringi keskel on kaks mängijat, üks — pulma peremees, teine — pulmakutsuja. Esiimesel on ehitud kübar peas ja mirdioks rinnal, teisel — tokk, kuljused või kellukesed küljes, jalgade vahel ja piits käes. Piitsaga peksab oma tokist siplevat hobu, hirnub vahel jne.

Pulmakutsuja küsib igalt ringistujalt: Kas ta lubab pulma tulla? Kellega ta tuleb? Mis ta pulmas teeb?

Istujad lubavad loomulikult tulla. Mõni tuleb hobusega, mõni kanaga, mõni lennukiga, mõni vokiga jne. Mõni lubab pulmas laulda, mõni tantsida, mõni tiritamme kasvatada, mõni maadelda, õlut juua, pilli mängida jne.

Nüüd annab pulmakutsuja pulmaperemehele aru. Ta peab ilma sõnadeta, näitlikult näitama, kuidas keegi pulma tuleb ja mis ta pulmas teeb. Mäng pakub vaatlejatele rohkelt nalja ja naeru, kui on osav pulmakutsuja. Et üks pulmakutsuja liialt „vatti“ ei saaks, võiks ta ainult 3 pulmakutset tuua. Temale järgneks uus pulmakutsuja, kes näiteks saadakse nii: Oma töö lõpetanud pulmakutsuja asub ringi keskele, pigistab silmad kinni ja keerutab end kantsal ringi. Kelle poole ta näoga jääb — too hakkab uueks pulmakutsujaks Mängijatel tuleb meeles pidada, et antakse lahendatavaid vastuseid, eriti, kui pulmakutsujaks osutub tütarlaps.

2. Selgeltnägija.

Kaks mängijat lepivad omavahel kokku. Üks on selgeltnägija, teine — assistent.

Selgeltnägija ülesandeks on (ta saadetakse teiste juurest välja) ära

õelda kõik asjad, mis seni teised tema kuulmata tasa on välja mõelnud. Kui ta sisse kutsutakse, pannakse ta keskele toolile istuma ja mõlemad silmad seotakse rätikuga kinni, nii et ta midagi ei näe. Teised ei tohi temalt midagi küsida, seda võib teha ainult assistent, kes ka teatud asjade väljamõtlemise ajal teiste juures oli.

Mis teeb nüüd assistent? Silmade ega kätega märku anda ei saa, ka häälega mitte, sest seda märkaksid teised ja selgeltnägija karjäär oleks mokas.

Ent selgeltnägija ja assistent on vahepeal kokku leppinud nii: Assistent loeb pika rea asju ja enne seltskonna poolt mõeldud asja ütleb näiteks ühe neljajalgse asja (võib ka leppida kokku rauast, ümmarguse, paberist jne. asja peale) ja selle järele asja, mida mõtles seltskond. Nüüd on selgeltnägijal mänguasi õelda mõeldud asja.

Toome näite. Ütleme, et selgeltnägijal ja assistendil on kokku lepitud neljajalgse asja (tool, laud, hobune, lehm, siga jne.) peale. Seltskond on mõelnud „viulit“, väljas olev selgeltnägija ei tea seda ja ta kutsutakse tuppa ning seotakse silmad kinni.

Nüüd hakkab assistent küsima: Kas mõeldi raamat, pudel, vares, regi, poti, lill, peegel...

Selgeltnägija vastab kõigile: Ei, ei, ei, ei...

Lõpuks assistent: Kas laud?

Selgeltnägija: Ei! (Ent nüüd ta teab, laud on neljajalgne asi ja järgmine on mõeldud!)

Assistent: Kas viul?...

Selgeltnägija: Ja!

Mäng on küllalt huvitav ja annab teistele rohkelt peamurdmist.

Ringivanem.

Lehenurk maanoortele.

Rohke maanoorte informatsiooni töttu Saaremaa ajalehes „Meie Maas“ hakkasid k. a. sügisest ilmuma maanoorte töö ja tegevuse kirjeldused lehe erinurgas, mis ilmub igal reedel. Erinurga toimetajaks on Saaremaa Maanoorte assistent O. Kolk.

Jooksev informatsioon kohalikus lehes on maanoorte omaaegkirja „Maanoorte“ kõrval heaks võimaluseks noorteorganisatsioonide töö jälgimiseks mujal. Pealegi on noortenurgas võimalik avaldada oma loomingu katseid jne.